

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาศึกษาความพึงพอใจของครู และนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมุติฐานของการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครู และนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครู ต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน และเพศ
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียน ต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา และเพศ
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครู และนักเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
5. เพื่อเสนอแนะทางการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ครู มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามตำแหน่งงาน และเพศแตกต่างกัน
2. นักเรียน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามระดับการศึกษา และเพศแตกต่างกัน
3. ครู และนักเรียน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครู และนักเรียนของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 6,000 คน จำแนกเป็น

1.1.1 ครู จำนวน 256 คน

1.1.2 นักเรียน จำนวน 5,744 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มประชากรของครู และนักเรียน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148) แล้วจำแนกตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนเพื่อทำการเลือกตัวอย่างโรงเรียนโดยการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างครู และนักเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 512 คน จำแนกเป็น

1.2.1 ครู จำนวน 155 คน

1.2.2 นักเรียน จำนวน 361 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 และชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 32 โดยปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ ให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับครูและนักเรียน โรงเรียนสิงหวิทย์าคม ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็น ครู จำนวน 30 คน และนักเรียน จำนวน 30 คน เพื่อหาค่า อำนาจจำแนกรายข้อ (Item – total Correlation) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง รายข้อกับคะแนนรวม โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ซึ่งปรากฏว่า แบบสอบถามผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 110 ข้อจำแนกเป็น แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถาม ความพึงพอใจของครู ต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 55 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .02 - .81 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ ครอนบราค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .95 และชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขต ละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 55 โดยมีค่า อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .83 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ ครอนบราค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลปรากฏว่าได้ค่า ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ปีการศึกษา 2555

3.2 ทำการเก็บข้อมูลกับครูที่ปฏิบัติการสอน และนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยให้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งยัง โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง

3.3 ทำการเก็บข้อมูลโดยให้ครูที่ปฏิบัติการสอน และนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตอบแบบสอบถาม แล้วผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามที่โรงเรียนทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย ด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2556 ถึง วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2556 จำนวน 516 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของครู และนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างครูในด้าน เพศ และตำแหน่งงาน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างครูนักเรียนในด้าน เพศ และระดับการศึกษา วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของครู และนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยค่า t-test ส่วนจำแนกตามตำแหน่งงาน วิเคราะห์โดยค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe' Method)

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 วิเคราะห์โดยค่า t-test

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) เกี่ยวกับความพึงพอใจของครู และนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content) แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครู และนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของครูต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ครูมีความพึงพอใจดังต่อไปนี้

1.1 ครูมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน โดยมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการมากที่สุด รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในเรื่องต้นไม้ให้ร่มเงาในโรงเรียนเพียงพอกับการพักอาศัยได้ มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงที่สุด รองลงมาคือส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และมีสื่อ และทัศนอุปกรณ์ ครบทุกห้อง มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่ำที่สุด

1.2 ความพึงพอใจของครูต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพนักงานราชการมีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือครูอัตราจ้าง ครูผู้ช่วย และครูประจำการ ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน

1.2.1 พนักงานราชการ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทุกด้านในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการมากที่สุด รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

1.2.2 ครูอัตราจ้าง มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทุกด้านในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการมากที่สุด รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

1.2.3 ครูผู้ช่วย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทุกด้านในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการมากที่สุด รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ตามลำดับ

1.2.4 ครูประจำการ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทุกด้านในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการมากที่สุด

รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

1.3 ความพึงพอใจของครูต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขต
ละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เมื่อจำแนกตามเพศ
โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยครูชายมีความพึงพอใจมากกว่าครูหญิง เมื่อพิจารณารายด้าน

1.3.1 ครูชาย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
ในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
ทุกด้านในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการมากที่สุด
รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ตามลำดับ

1.3.1 ครูหญิง มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
ในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
ทุกด้านในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการมากที่สุด
รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

1.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อสภาพแวดล้อม
ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังนี้

1.4.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อสภาพแวดล้อม
ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 เพื่อทราบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe Method) พบว่า
โดยรวมมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน โดยพนักงานราชการมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูง
ที่สุด รองลงมา ได้แก่ ครูอัตราจ้าง ครูผู้ช่วย และครูประจำการตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ มีความพึงพอใจไม่แตกต่าง
กัน โดยด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่าด้าน
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ มีความพึงพอใจ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อทราบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่
ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe Method) พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ระหว่างพนักงานราชการกับครูประจำการ โดยพนักงานราชการมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ
สูงที่สุด นอกจากนั้นยังพบว่าครูอัตราจ้างมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจเท่ากับค่าเฉลี่ยของครู
ทั้งหมด ซึ่งมากกว่าครูประจำการ และครูผู้ช่วยมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

1.4.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อสภาพแวดล้อม

ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามเพศ พบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยครูชายมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมากกว่าครูหญิง

1.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form)

เกี่ยวกับความพึงพอใจของครูต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ดังนี้

1.5.1 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ครูมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้ ให้ควรปรับปรุงอาคารเรียน ห้องเรียน ให้น่าอยู่ และเพียงพอ มีมาตรการในการรักษาความสะอาด ต้องมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพิ่มความร่วมมือร่วมใจด้วยการปลูกต้นไม้ตามความเหมาะสมของสถานที่ วางแผนร่วมกับชุมชนออกแบบสภาพแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เป็นสัดส่วน ตามสภาพเหมาะสม รั้วโรงเรียนไม่เรียบร้อย โรงเรียนยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน เช่น พัดลม ตู้เก็บเอกสาร และควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด คัดแยกขยะ มีทางเข้าออก โรงเรียนมากเกินไป ขาดแหล่งเรียนรู้ในและนอกโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนควรมีเอกสารกำกับ เช่น ภาพวาดวรรณคดี รูปปั้นต่าง ๆ

1.5.2 ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ครูมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการพัฒนาด้านวิชาการเพื่อเพิ่มศักยภาพในสหวิทยาเขต และมีการจัดทำหลักสูตรที่ช่วยส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสอดคล้องเรื่องสภาพแวดล้อมในบทเรียน ควรจัดให้มีการประชุมเตรียมงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ ขาดอัตรากำลัง และครูบางคนสอนไม่ตรงเอก ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านดาวเทียม ให้บริการเป็นสัดส่วนในโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรที่มีคุณภาพระหว่างสหวิทยาเขต และขาดสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

1.5.3 ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ครูมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้ จัดสรรงบประมาณด้านสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ต้องมีการติดตามและประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และกระจายอำนาจอย่างจริงจัง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ฝ่ายบริหารควรให้ความสำคัญในการพัฒนาเชิงระบบ และขาดสภาพคล่องทางการเงิน ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร

2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขต
ละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 นักเรียนมีความพึงพอใจ
ดังต่อไปนี้

2.1 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขต
ละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก คือด้านสภาพแวดล้อม
ทางวิชาการ รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทาง
กายภาพ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความ
พึงพอใจในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในเรื่องครูให้การสนับสนุนนักเรียนได้แสดงออก
และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงสุด รองลงมา
คือ การจัดกิจกรรมทางการเรียนของครูเน้นนักเรียนเป็นสำคัญส่งเสริมการอ่าน คิด วิเคราะห์ และ
ปฏิบัติจริงและ ห้องน้ำ และห้องส้วม สะอาด เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน มีค่าเฉลี่ยของระดับ
ความพึงพอใจต่ำที่สุด

2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขต
ละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา
โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความพึงพอใจมากกว่านักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อพบว่า

2.2.1 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
ทุกด้านในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ
ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

2.2.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
ระดับมากคือ ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการมากที่สุด รองลงมาคือ
ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ส่วนความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับ
ปานกลาง

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขต
ละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เมื่อจำแนกตามเพศโดยรวม

อยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจมากกว่าชาย เมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อ พบว่า

2.3.1 นักเรียนหญิง มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของ โรงเรียน ในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทุกด้านในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

2.3.2 นักเรียนชาย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของ โรงเรียน ในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทุกด้านในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

2.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อม ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังนี้

2.4.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อม ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมากกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีความพึงพอใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้าน สภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

2.4.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อม ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามเพศพบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิง มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมากกว่านักเรียนชาย

2.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ดังนี้

2.5.1 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ นักเรียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นให้ควรมีการกำกับติดตามเรื่องความสะอาดภายในบริเวณ

โรงเรียน มีข้อเสนอแนะให้ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ รักษาสิ่งแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม และปรับปรุงสนามหญ้า และสถานที่ต่างๆ เช่น ห้องน้ำ เท่ากันที่ ควรมีถังขยะอยู่ตามบริเวณต่างๆ มากขึ้น มีชุ่มศาลา โต๊ะเก้าอี้ในร่ม ในบริเวณต่างๆ อย่างเพียงพอ มีน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัย และซ่อมแซม ปรับปรุง เพิ่มเติม สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคารเรียน เช่น พัดลม หลอดไฟ

2.5.2 ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ นักเรียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้ นักเรียนมีความคิดเห็น ให้ครูควรเอาใจใส่และเป็นกันเองกับนักเรียน เข้าใจนักเรียนมากขึ้น จัดการเรียนเน้นเรื่องวิชาการมากกว่ากิจกรรม มีสื่อการเรียนที่ทันสมัย เพียงพอ แต่ครูให้ภาระงานนักเรียนมากจนเกินไป ไม่มีเวลาว่าง ควรจัดกิจกรรมด้านวิชาการ เน้นแนวให้มากขึ้น จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับองค์ความรู้ต่าง ๆ และจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรให้มากขึ้น

2.5.3 ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ นักเรียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้ นักเรียนมีข้อเสนอแนะให้สนับสนุน ส่งเสริมนักเรียน ในกิจกรรมต่าง ๆ มีความคิดเห็นว่างบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ ไม่เพียงพอ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดสภาพแวดล้อม ควรมีการบริหารจัดการในเรื่องความปลอดภัยในทรัพย์สินให้ดียิ่งขึ้น และจัดงบประมาณในการทัศนศึกษาออกสถานที่ให้มากกว่านี้

2.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครู และนักเรียน

ต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่านักเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน โดยครูมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่านักเรียน ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่านักเรียน และด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่าครู

อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่ปรากฏ สามารถนำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. ครูมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก

แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู และการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย เป็นไปตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 24(5) ระบุให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. 2554 : 5) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก มากที่สุดคือด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

แสดงให้เห็นถึงระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะ โรงเรียนมีการนำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเข้ามาใช้งาน รวมทั้งการที่ผู้บริหาร และครูตระหนักในความสำเร็จของการบริหารจัดการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เทศ แก้วกสิกรรม (2542 : 1) ที่กล่าวว่าผู้บริหารต้องรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการดำเนินงานอยู่ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด รวมทั้งการควบคุมดูแลรักษา การให้บริการแก่ชุมชน และรู้จักทะนุบำรุงอาคารที่มีอยู่ให้คง สภาพดี ตอบสนองความต้องการ ได้อย่างเพียงพอ ร่วมกับบุคลากรใน โรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนด การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดจน การจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุน วิชาการต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ประสบการณ์ ให้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา ทุกคนอยากมาโรงเรียน (ชเนศ จำเกิด 2541 : 74) สอดคล้องกับ วันเพ็ญ จิตต์เจริญธรรม (2540 : 26) ที่กล่าวว่า การจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และประสบความสำเร็จในการเรียนแสดงความรักเมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ส่งเสริม ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือและทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข และโดยบริบท ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย ตั้งอยู่ในสถานที่ร่มรื่น อุดมสมบูรณ์ จึงทำให้บรรยากาศ ภายในโรงเรียนทั้ง 7 แห่งน่าอยู่ น่าปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 70) ที่ระบุว่า การที่โรงเรียนจะจัดการศึกษาได้ดี เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก ในสิทธิที่เด็กพึงจะได้รับ เพราะหากบุคลากรที่เกี่ยวข้องตระหนักในสิทธิและประโยชน์สูงสุด ที่เด็กจะได้รับแล้ว การดำเนินการทุกอย่างในโรงเรียนจะเป็นไปเพื่อพัฒนาเด็ก และเอื้อประโยชน์ สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กเต็มตามศักยภาพ ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สะอาดร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย สภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งหมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทุกคน มีความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจและพยายามปรับตัวเข้าหากัน หาแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม

เกิดประโยชน์กันทุกฝ่าย การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตนเอง วางแผน ออกแบบการเรียนรู้ของตนเอง ร่วมกิจกรรม ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และหาแนวทางปรับปรุงตนเองให้พัฒนาเต็มศักยภาพ การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัด และการศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสม จัดทำโครงการรองรับตอบสนองความต้องการ และแก้ปัญหาของเด็กได้อย่างเหมาะสม

เมื่อจำแนกตามตำแหน่งงานพบว่า โดย รวมมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยพนักงานราชการมีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือครูอัตราจ้าง ครูผู้ช่วย และครูประจำการ จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจของครูจำแนกตามตำแหน่งงานมีผลสอดคล้องกับครูโดยรวม เนื่องจากความพึงพอใจก่อให้เกิดความร่วมมือ เกิดศรัทธา และ ความเชื่อมั่นในองค์การพร้อมที่จะทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ด้วยความเต็มใจ และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์การที่จะต้องรับผิดชอบ ต่อความสำเร็จของงาน นอกจากนี้ความพึงพอใจจะเกื้อหนุนให้สมาชิกขององค์การเกิดความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ในกิจกรรมต่างๆ ขององค์การ

(สุกมิตร ปรีดิเชมรัตน์. 2541 : 16) และยิ่งสอดคล้องกับ บัณฑิต แทนพิทักษ์ (2540 : 34) กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจในการทำงานว่า เมื่อบุคคลในหน่วยนั้นเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากจะทำให้ผู้ปฏิบัติงาน มีความรู้สึกผูกพันอยู่กับงาน และทุ่มเทความรู้ความสามารถให้กับงานและหน่วยงานด้วยความเต็มใจ ความพึงพอใจในการทำงานมีอิทธิพลต่อการทำงานของครู มีผลกระทบ ไปยังกลุ่มอื่น ทำให้กลุ่มอื่นมีความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้นด้วย

เมื่อจำแนกตามเพศพบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยครูชาย มีความพึงพอใจมากกว่าครูหญิง จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจของครูจำแนกตามเพศมีผลสอดคล้องกับครูโดยรวม และยิ่งสอดคล้องครูที่ตำแหน่งงานต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแมคคิลแลนด์ (McClelland. 1978) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความต้องการเหมือนกันเพียงแต่มีขนาดมากน้อยต่างกันเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครู ต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe Method) พบว่ามีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน โดยพนักงานราชการมีความพึงพอใจสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ครูอัตราจ้าง ครูผู้ช่วย และครูประจำการตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน โดยด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่าด้าน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อทราบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่ ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe Method) พบว่า คู่ที่มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างพนักงานราชการกับครูประจำการ โดยพนักงานราชการมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่าครูประจำการ อาจเป็นเพราะว่า ครูประจำการจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า มีส่วนสำคัญในการช่วยปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมจึงมีความผูกพันมากกว่าพนักงานราชการซึ่งเป็นครูหนุ่มสาว ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บัณฑิต แทนพิทักษ์ (2540 : 34) กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจในการทำงานว่า เมื่อบุคคลในหน่วยนั้นเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากจะทำให้ผู้ปฏิบัติงาน มีความรู้สึกผูกพันอยู่กับงาน และทุ่มเทความรู้ความสามารถให้กับงานและหน่วยงานด้วยความเต็มใจ ความพึงพอใจในการทำงานมีอิทธิพลต่อการทำงานของครู มีผลกระทบ ไปยังกลุ่มอื่น ทำให้กลุ่มอื่นมีความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าครูอัตราจ้างมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจเท่ากับค่าเฉลี่ยของครูทั้งหมด ซึ่งมากกว่าครูประจำการ และครูผู้ช่วยมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามเพศ พบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยครูชายมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมากกว่าครูหญิง สอดคล้องกับ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1978) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความต้องการเหมือนกันเพียงแต่มีขนาดมากน้อยต่างกันเท่านั้น

สำหรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู เรียงตามลำดับความพึงพอใจรายด้านได้ดังนี้ จัดสรรงบประมาณด้านสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม สอดคล้องกับ สุทธิวรรณ ดันดิรจนางศ์ (2546 : 297) ที่กล่าวไว้ว่าการจัดสรรงบประมาณ เพื่อรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ให้อยู่ในสภาพที่ดี เช่น การซ่อมแซมอาคาร การบำรุงรักษาส่วนหย่อม เป็นต้น การบริหารสถานศึกษาให้อยู่ในหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรงที่จะต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ ให้อยู่ในสภาพที่ดีปลอดภัยกับผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ สุขนิสัย สุขลักษณะของผู้เรียน ผู้เรียนจะได้รับการถ่ายทอดลักษณะของสถานศึกษาจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตลอดเวลาส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ธเนศ ขำเกิด (2541 : 74) ที่กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน

และนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุน วิชาการต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียน ได้รับความรู้ประสบการณ์ให้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวาทุกคนอยากมาโรงเรียน และให้ควรปรับปรุงอาคารเรียน ห้องเรียน ให้น่าอยู่ และเพียงพอ สอดคล้อง กับทศ แก้วกสิกรรม (2542 : 1) กล่าวไว้ว่าการบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การรู้จักจัดหา รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ในการดำเนินงาน ใช้อาคารที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการควบคุมดูแลรักษา การให้บริการแก่ชุมชน และรู้จักทะนุบำรุงอาคารที่มีอยู่ให้คงสภาพดี ตอบสนองความต้องการ ได้อย่างเพียงพอ ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนในสหวิทยาเขต

ละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย ได้ให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน จะเป็นสิ่งที่สนับสนุนทำให้นักเรียนมีความรู้สึกรักที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ข : 2) กล่าวถึง หลัก และความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า โรงเรียนเปรียบเสมือน บ้านหลังที่สองของเด็ก เด็กจะสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพก็ต่อเมื่อ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความรู้สึกรอบอุ่นและปลอดภัย บุคคลสำคัญที่สุดในโรงเรียนที่จะสร้าง ความรู้สึกรักที่ติดดังกล่าวคือ ครูหากคุณครูมีความรัก ความเมตตา มีความยุติธรรม ฯลฯ และ ถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เด็กๆ จะเรียนอย่างมีความสุข นั่นคือ “ความสุขใน โรงเรียน” เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก คือด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับความพึงพอใจของนักเรียน โดยรวม แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย ได้ให้ความสำคัญของ สภาพแวดล้อมในทุกด้าน สอดคล้องกับ ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2550 : 22) กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการภายในโรงเรียนจะช่วยส่งเสริม ให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุข ส่งเสริมความมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน รวมทั้ง ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาเพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอน ตามธรรมชาติ ได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียนและช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและประสบความสำเร็จในการศึกษา ส่วนด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง นั้นอาจเป็นไปได้ว่าด้วยบริบทของ โรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทรายบาง โรงเรียนอยู่ห่างไกลความเจริญ และมีงบประมาณบริหารจัดการ

น้อย ทำให้การสร้าง ปรับปรุง แก้ไขสภาพแวดล้อมด้านกายภาพเป็นไปได้ไม่เต็มที่ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ทรงพล มณีทอง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพภายใน โรงเรียนนิเวศน์วารินทร์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมด้านกายภาพภายใน โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปณิตต์พันธุ์ พึ่งจิตร (2550 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรม และความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีระดับ ความพึงพอใจต่อการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมภายในภายนอกห้องเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นมีความพึงพอใจมากกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจมากกว่าชาย จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจ ของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาและจำแนกตามเพศ มีผลสอดคล้องกับนักเรียนโดยรวม ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของ นักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ย ของระดับความพึงพอใจมากกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งไม่สอดคล้อง กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนทั้งสองระดับมีช่วงของอายุห่างกันไม่มาก ทำให้มีความคิดเห็นคล้ายกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ออซกัล วิลเลียม และ แฮนส์ (Ozgul, William & Hans. 2004 : 1527-1546) ที่ได้ศึกษาทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนตุรกี ชั้นปีที่ 4 – 8 จำนวน 458 คน โดยวิเคราะห์ความแตกต่างด้านทัศนคติระหว่างเพศ ระดับการศึกษา คณะเนวิชาวิทยาศาสตร์ สถานภาพทางเศรษฐกิจของนักเรียนและสถานที่ตั้งของ โรงเรียน พบว่า เพศและระดับการศึกษาของนักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ด้านกายภาพมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์ (2554 : 60-62) ได้ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนพงศ์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนพงศ์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี โดยรวม ด้านอาคารสถานที่ ด้านจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีเพียงด้านเดียว ที่ไม่แตกต่างกัน คือ ด้านกลุ่มเพื่อน ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการและด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการมีความพึงพอใจ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า มีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้าน

ไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทวัน มุสิกบุตร (2552 : 59-61) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียน เรียงตามลำดับความพึงพอใจรายด้าน ได้ดังนี้ ครูควรเอาใจใส่และเป็นกันเองกับนักเรียน เข้าใจนักเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2543 : 18-20) ได้กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนไว้ว่า บุคลากร ครูควรมีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยและมีขั้นตอนทาง วิชาการ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้น มีสุขภาพบุคลิกภาพดี ยิ้มแย้มแจ่มใส น้ำเสียงนุ่มนวล อ่อนหวาน มีอารมณ์ขัน ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้ความสนใจ ความเข้าใจ มีเจตคติต่อการสอน ให้สนับสนุน ส่งเสริมนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับ เชิดชู กภาพวงศ์ (2545 : 14) กล่าวถึงแนวคิดและความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จัดมวลงประสพการณ์แก่นักเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำประสพการณ์เหล่านั้นไปพัฒนาตนเองในอนาคต กำกับติดตามเรื่องความสะอาดภายในบริเวณโรงเรียน สอดคล้องกับ นรา สมประสงค์ และเสรี ลาขโรจน์ (2546 : 68-70) กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย โรงเรียนอาจทำรั้วกันเป็นสัดส่วน ซึ่งควรเป็นรั้วโปร่งที่จะให้ความรู้สึกปลอดโปร่งแก่จิตใจ เช่น รั้วต้นเข็ม รั้วต้น โมก รั้วพุทธรัง รั้วกระถิน รั้วต้นไผ่ เป็นต้น โดยเฉพาะโรงเรียนในชนบท ถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ควรสร้างรั้วทึบหรือกำแพง เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนถูกกักขัง ไม่เป็นอิสระไม่ปลอดโปร่งสบายตา สบายใจ นอกจากนี้โรงเรียนต้องจัดหาที่ทิ้งขยะมูลฝอยให้เพียงพอทั่วถึง เพื่อปลูกฝังสร้างนิสัยรักความสะอาดและความเป็นระเบียบให้นักเรียน และเป็นการแข่งขันของโรงเรียนในการกำจัดขยะมูลฝอยอีกด้วย

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครู และนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่านักเรียน สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน โดยครูมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่านักเรียน ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ด้านสภาพแวดล้อม

ทางการบริหารจัดการ มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่านักเรียน สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนทางด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่าครู ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการครูมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงกว่านักเรียน สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1.1 จากการที่พบว่า ความพึงพอใจของครู และนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสหวิทยาเขตละหานทราย อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน สะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการทำงานของครู และการเรียนของนักเรียน ดังนั้นควรปรับปรุง แก้ไข หรือเพิ่มเติมสภาพแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น โดยกำหนดนโยบายของโรงเรียน มีการดำเนินการตามกระบวนการบริหารอย่างจริงจัง เพื่อจัดสภาพแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้นส่งผลให้ระดับความพึงพอใจสูงขึ้น เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง

1.2 จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู และนักเรียน จะเห็นได้ว่ามีแนวคิดด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ต้องปรับปรุงและแก้ไขมากพอสมควร และโดยข้อจำกัดของทางโรงเรียนบางโรงเรียนในเรื่องงบประมาณ ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรวางแผนพัฒนาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในเรื่องงบประมาณอุดหนุนการระดมทุน และการดำเนินงานอย่างมีระบบ มีการกำหนดนโยบายพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านกายภาพให้เกิดประโยชน์กับครู และนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งเสริม สนับสนุน การจัดสภาพแวดล้อมของ โรงเรียน

2.2 ควรมีการวิจัยแนวทางพัฒนาสภาพแวดล้อมของ โรงเรียน